

***Statenstuk* 2010-422**

SAWA, Sensors en Water

Voorgestelde behandeling:

- Statencommissie Omgevingsbeleid op 31 maart 2010
- provinciale staten op 21 april 2010
- fatale beslisdatum: 21 april 2010

Behandeld door R. van Veen, telefoonnummer (0592) 36 58 93, e-mail r.veen@drenthe.nl

Portefeuillehouder: mevrouw T. Klip-Martin

Inleiding

Het Waterlab Noord (WLN), de Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij (NOM) en SensorUniverse hebben het initiatief genomen tot het sensor en waterproject (SAWA). Het project is een samenwerkingsverband van acht MKB-bedrijven, twee niet-MKB-bedrijven, drie kennisinstellingen en twee waterbedrijven. Het project is gericht op het (door)ontwikkelen van sensoren voor de drinkwatervoorziening en het bundelen en uitwisselen van bestaande en nieuw te ontwikkelen kennis.

Aanleiding voor het project

Er zijn verschillende sensoren die waterkwaliteit kunnen meten. Tot op heden worden deze sensoren nauwelijks ingezet in het drinkwaterproductie- en distributieproces. Bovendien is de kennis op dit vlak erg versnipperd. Diverse bedrijven zijn actief op het gebied van waterkwaliteit, meettechnieken, het ontwikkelen van sensoren en data-analyse. Door het bundelen van deze kennis ontstaat een stevige nieuwe impuls voor het toepassen van sensortechnologie in de drinkwatersector. De bundeling van deze kennis en expertise kan voorzien in de behoefte van de waterleidingsector aan de inzet van nieuwe technologie voor de versterking van de kwaliteit en efficiëntie in de drinkwatervoorziening. Nederland kent, wat betreft vorm en omvang, op dit moment geen vergelijkbare projecten.

Het doel van het project

- a. *Sensoren ontwikkelen voor het monitoren van de drinkwaterkwaliteit*
Sensortechnologie biedt de mogelijkheid de drinkwaterkwaliteit 'real time' te meten en 'online' te bewaken op verschillende punten in het proces van drinkwaterproductie en distributie.
- b. *Nieuwe kennis ontwikkelen en bundelen over sensortechnologie voor drinkwatertoepassingen*
Door het bij elkaar brengen van een aantal bedrijven met verschillende soorten expertise op het gebied van meettechnieken en sensoren ontstaat toegevoegde waarde. Dit kan leiden tot nieuwe kennis en technieken. Fysiek krijgt dat invulling door het realiseren van onderzoeksfaciliteiten op een test-locatie bij het WLN in Glimmen.
- c. *Een bijdrage leveren aan het vermarkten van de kennis van sensortechnologie en waterkwaliteit, zoals die bij de verschillende bedrijven en instellingen aanwezig en in ontwikkeling is*
SAWA richt zich op het 'online' meten van stoffen in water. De opgedane kennis en ontwikkelde sensoren zullen ook toepasbaar zijn voor andere typen water, zoals proces- en afvalwater. Elke deelnemende partij versterkt op deze manier dan ook zijn kennis van sensortechnologie en water, vergroot de mogelijkheid om bestaande technologie te verbeteren en nieuwe technologie te ontwikkelen in samenwerking met andere bedrijven en instellingen.

Inhoud project

De projectdeelnemers zullen bij het WLN in Glimmen een sensor test- en ontwikkelingscentrum inrichten met de naam Sentec. De betrokkenen hebben deze locatie gekozen vanwege de beschikbaarheid van verschillende waterkwaliteiten en de goede laboratoriumfaciliteiten. De betrokken partijen zullen in verschillende combinaties werken aan drie deelprojecten.

1. Een bewakingssysteem voor het innemen van water uit de Drentsche Aa.
2. Een monitoringssysteem om 'real time' zowel de waterkwaliteit als de druk in het drinkwaterdistributienet te meten.
3. Snellere detectietechnieken voor de potentiële groei van bacteriën (nagroei) in het distributienet. Zo kunnen de waterbedrijven sneller ingrijpen om waterkwaliteitsproblemen te voorkomen.

Projectfinanciering

De totale omvang van het project bedraagt € 8.091.898,--. Daarvan brengen de deelnemende bedrijven € 4.054.041,-- in. De betrokkenen vragen daarbij aan de drie noordelijke provincies cofinanciering voor een bedrag van € 1.211.355,--. Per provincie is dat € 403.785,--. Aan Pieken in de Delta wordt een bijdrage gevraagd van € 2.018.929,-- en EFRO wordt een bijdrage gevraagd van € 807.572,--.

Advies

- 1.1 Een eenmalige prestatiesubsidie van € 403.785,- verlenen voor het project SAWA, Sensors en Water, onder de voorwaarde dat ook de provincies Fryslân en Groningen eenzelfde bijdrage verlenen.
- 1.2 De bijdrage van € 403.785,-- dekken uit de Reserve grondwaterheffing en dit verwerken in de eerste bestuursrapportage 2010.

Beoogd effect

- Voor de deelnemende bedrijven draagt dit project ten eerste bij aan verdere innovatie en product- en kennisontwikkeling.
- Ook draagt dit project bij aan het vergroten van de eigen marktwaarde, de economische bedrijvigheid. Daarbij heeft dit project uiteraard positieve gevolgen voor de werkgelegenheid in Noord-Nederland. De deelnemende bedrijven verwachten dankzij dit project een additionele omzetgroei variërend van 5% tot 25% en een groei van concreet 20 fte door de productie en verkoop van sensoren. Ook zal op het vlak van kennisontwikkeling ongeveer 10 fte ontstaan.

Argumenten

- 1.1 *Het project draagt bij aan de verdere uitbouw en ontwikkeling van de noordelijke pieken 'Water' en 'Sensortechnologie'. SAWA combineert de kennis van twee pieken, water en sensoren, op zodanige wijze dat een zeer innovatief project is ontstaan, dat wereldwijd uniek is.*
Sensoren voor drinkwatertoepassingen worden (door)ontwikkeld en bestaande en nieuwe kennis worden gebundeld en uitgewisseld. De testlocatie bij het WLN heeft een aanzuigende werking voor bedrijven en instellingen die actief zijn op het gebied van sensortechnologie en (drink-) watertechnologie.
WLN verwacht dat er door het succes van dit project een nieuw en volwaardig kennis-, ontwikkel- en testcentrum voor sensortechnologie en monitoring waterkwaliteit bij WLN in Glimmen kan worden gerealiseerd. De betrokkenen binnen dit vakgebied verwachten namelijk dat de huidige laboratoriumtechnieken op termijn worden vervangen door online meetsystemen met behulp van sensoren. Voor het WLN en de beide waterbedrijven is het daarom van groot belang nu in deze transitie te investeren, daarin voorop te lopen en zich te ontwikkelen tot een zwaartepunt van (Noord-)Nederlandse kennis- en testfaciliteiten. De op internationale schaal geziene nabijheid van de waterkennis en expertise van Wetsus in Leeuwarden en de sensorexpertise van Incas3 in Assen maakt het potentiële succes van dit kennis- en testcentrum in het Noorden alleen maar groter.
- 1.2 *SAWA biedt kansen om te komen tot meer duurzaam en klimaatbestendig (grond)waterbeheer.* SAWA zal resulteren in sensoren die de waterkwaliteit kunnen meten en dat biedt perspectief om in het waterbeheer meer te sturen op waterkwaliteit. Zo wordt een in aantal nieuwe toepassingmogelijkheden voorzien, zowel voor beheer van het grond- en oppervlaktewater, voor het gebruik van water (meervoudig watergebruik) als voor de afvalwaterketen.

1.3 *SAWA betekent voor de deelnemende partijen versterking van de kennis van sensortechnologie en water.*

De waterbedrijven treden op als 'launching customer' van een technologie die nog ontwikkeld moet worden. De MKB-bedrijven krijgen de mogelijkheid hun bestaande technologie te verbeteren en nieuwe technologie te ontwikkelen, onder meer door bestaande kennis en technieken op een nieuwe manier te bundelen.

Dit alles in nauwe samenwerking met andere bedrijven, kennisinstellingen en met potentiële afnemers. De bedrijven kunnen hun marktpositie verbeteren en marktwaarde vergroten. Zij nemen andere bedrijven (bijvoorbeeld hun toeleveranciers) mee in deze ontwikkelingen. De kennisinstellingen kunnen hun onderwijs en onderzoek verrijken door te participeren in dit project. Dit leidt tot meer en beter opgeleide kenniswerkers voor het toenemende aantal watertechnologiebedrijven in Noord-Nederland. Dat is weliswaar op korte termijn niet een economisch effect, maar is op de langere termijn onontbeerlijk om de groei van die bedrijven in Noord-Nederland te faciliteren. De waterbedrijven krijgen zicht op de inzet van sensortechnologie in de sector en het Waterlaboratorium Noord kan zich nu en op de langere termijn profileren als kennis- en testcentrum op het gebied van sensortechnologie en water. Van de samenwerking tussen al deze partijen in SAWA wordt veel verwacht op het gebied van productontwikkeling, kennisontwikkeling en innovatie.

1.4 *SAWA kan van grote waarde zijn voor de (Noord-)Nederlandse economie.*

De te ontwikkelen kennis kan benut worden in de drinkwatersector in Nederland, maar ook daarbuiten. De te ontwikkelen kennis zal een aanzienlijke verbetering opleveren voor de procesgang in de drinkwaterbereiding. Doorontwikkeling naar de toepasbaarheid voor andere waterstromen ligt in de lijn der verwachting. De testlocatie bij WLN heeft een aanzuigende werking voor bedrijven en instellingen die actief zijn op het gebied van sensortechnologie en (drink-) watertechnologie. Veel van de participerende bedrijven opereren wereldwijd of hebben op zijn minst een wereldwijde marktpotentie. Zij zullen deze resultaten daarom ook voor de wereldmarkt inzetten. SAWA wordt ondertussen door andere bedrijven positief ontvangen; door menig bedrijf wordt de potentie onderkend.

Omdat het meten van kwaliteitsparameters in drinkwater feitelijk alle stofgroepen moet omvatten, heeft het project betekenis voor alle aan water gerelateerde vragen op het gebied van metingen, toxiciteit en bacteriegroei. Dit biedt nieuwe mogelijkheden voor de sturing en bewaking van processen in de hele watersector. Daarbij moet worden gedacht aan proces- en industrie-water, afvalwater en gietwater in de glastuinbouw. Ook het grond- en oppervlaktewater kan met behulp van de ontwikkelde sensortechnologie efficiënter worden beheerd. Verder ontstaan er mogelijkheden tot energiebesparing door de toepassing van druk- en flowsensoren.

1.5 *Cofinanciering uit de regio is noodzakelijk.*

Het project is ingediend bij het SNN in het kader van Pieken in de Delta en OP EFRO. In het kader van Pieken in de Delta en OP EFRO zijn middelen beschikbaar voor projecten op het gebied van kennis en innovatie. Om in aanmerking te komen voor deze middelen zijn niet alleen bedragen van derden noodzakelijk, maar is nadrukkelijk ook een substantiële cofinanciering vanuit regionale overheden noodzakelijk. Mede daaruit blijkt immers het regionale draagvlak. Het SNN heeft op 29 januari 2010 positief gereageerd op de aanvraag van Pieken in de Delta en OP EFRO, onder de voorwaarde dat de overige financiering binnen drie maanden na het afgeven van de beschikking zeker moet zijn gesteld.

2.1 *De financiering past binnen de doelstelling van de Reserve grondwaterheffing. Bovendien is er voldoende budgetruimte beschikbaar om de gevraagde bijdrage te verlenen.*

Bijdragen vanuit de Reserve grondwaterheffing kunnen onder meer worden ingezet voor maatregelen gericht op "actief grondwaterbeheer". Dat betekent dat het beheer van het grondwater gericht moet zijn op een optimale aanvulling van die voorraad. Door inzet van sensoren gericht op het meten van de waterkwaliteit kunnen die mogelijkheden op termijn worden verruimd. Het project levert uiteindelijk dan ook een bijdrage aan een meer duurzaam grondwaterbeheer.

Uitvoering

Tijdsplanning

Startdatum 1 januari 2010

Einddatum 1 juli 2013

Financiën

Totale kosten € 8.091.898,--

Bijdragen van derden € 7.688.113,--

Lasten voor de provincie € 403.785,--

Als volgt te verdelen: ten laste van 2010 € 203.785,--

ten laste van 2011 € 200.000,--

Begroting

Programmanummer: 5 Leefomgeving

Dekking

Programmanummer: 16000062 Reserve grondwaterheffing (060161)

Monitoring en evaluatie

Dit gebeurt door de Uitvoeringsorganisatie van het SNN in het kader van van EFRO/Pieken in de Delta. Daarnaast via de reguliere planning- en controlcyclus.

Extern betrokkenen

Naast de provincie Drenthe zijn ook de provincies Groningen en Fryslân als co-financier bij het project betrokken.

Naast de deelnemende partijen zijn er ook andere noordelijke organisaties bij het project betrokken, zoals de NOM, de Wateralliantie en SensorUniverse.

Communicatie

Na afgifte van de beschikking door SNN zal de provincie Drenthe een beschikking afgeven in de vorm van een eenmalige prestatiesubsidie.

Bijlagen

1. Brief WLN met verzoek om subsidie

Ter inzage in de leeskamer

1. Kopie brief WLN met map (verzoek om subsidie en projectomschrijving)

Assen, 3 maart 2010

Kenmerk: 9/5.4/2009013695

Gedeputeerde staten van Drenthe,

J. Tichelaar, voorzitter

mevrouw drs. J.M. Imhof, secretaris

ga.coll.

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 3 maart 2010, kenmerk 9/5.4/2009013695;

BESLUITEN:

- I. een eenmalige prestatiesubsidie van € 403.785,-- te verlenen voor het project SAWA, sensors en water, onder de voorwaarde dat ook de provincies Fryslân en Groningen eenzelfde bijdrage verlenen;
- II. de bijdrage van € 403.785,-- te dekken uit de Reserve grondwaterheffing en dit verwerken in de eerste bestuursrapportage 2010.

Assen, 21 april 2010

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

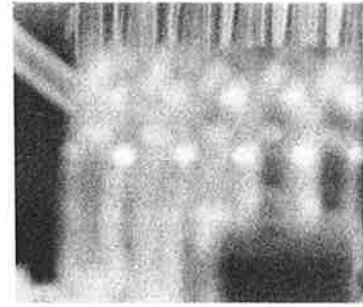
, voorzitter

ga.coll.

PROV. BESTUUR VAN DRENTHE	
No.: 2009 013695	
Ingek.: 19 OKT 2009	
AFDELING	SEO
TE BEH. DOOR:	
DWS:	G.AFD.:

Postbus 26
9470 AA Zuidlaren
Rijksstraatweg 85
9756 AD Glimmen
telefoon (050) 402 21 21
telefax (050) 409 42 74

Provincie Drenthe
T.a.v. Afdeling SEO
Postbus 122
9400 AC ASSEN

e-mail info@wln.nl
website www.wln.nl

betreft: Subsidieaanvraag

ref.: s.09.u0093

d.d.: 16 oktober 2009

Geachte mevrouw, heer,

Hierbij bied ik u aan het aanvraagformulier en bijbehorende stukken voor het verkrijgen van een subsidie op basis van Subsidieregeling Pieken in de Delta Noord-Nederland 2007-2010 en Subsidieregeling EFRO Doelstelling 2 2007 – 2013 voor het project SAWA, Sensors and Water. Het project is gericht op de sensortechnologie en drinkwater.

Tevens vraag ik u om als provincie een bijdrage te leveren aan de totale financiering van het project SAWA, Sensors and Water.

In de bijgevoegde begrotingen is uitgegaan van de maximale subsidiepercentages voor het MKB, zoals aangegeven in de Omnibusregeling. Ik ga er vanuit dat bij de behandeling van de aanvraag zal blijken in hoeverre deze percentages daadwerkelijk gehonoreerd kunnen worden.

Mede om deze reden staat in de stukken niet vermeld de hoogte van de gevraagde provinciale bijdragen van de drie noordelijke provincies. Dit zal in de komende periode in nader overleg bepaald worden.

Hoogachtend,
Penvoerder namens het samenwerkingsverband SAWA.

drs G. Veenendaal
directeur WLN

